

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱՅՆԱԿՈՐ

Ի ՎԵՆԵՏԻԱ

Ս. Աթանաս Հայրապետի տոնը (Մայիս 11) այլևս բացառիկ երևոյթ մ'առած է Տոմերու քաղցին համար, և իրաւամբ, քանի որ իրեն վիճակուեր է աւանդապահ ըլլալ անոր սրբանուէր ոսկերաց՝ որ կը հանգչին Ս. Զաքարիա եկեղեցւոյն մէջ: Այս Յոր տարին էր որ արևելքի այդ փառքը՝ աւրելեան ծիսով ու շքեղութեամբ տօնախմբուեցաւ, և միշտ Հայ ծէսը պիտի ըլլայ օրուան հանդիսին պաշտօնական ձևը տուողն:

Ժամը 10 էր. զանգակներուն հանդիսաւոր զօղանջը եկեղեցի հաւաքած էր հաւատացեալաց բազմութիւն մը: Խորանին ձախակողմը յատուկ աղօթարանի մ'առջև պաշտօնական ներկայացուցիչ կար Ուխտի լիւնդ. Աթոռակալ Վարդապետը: Եւ քիչ վերջ երբ քաղցիս Ծիրանաւորը Վսեմ. Լա Ֆրանզէն եկեղեցի մտաւ ու զրաւեց պատրիարքական գահը, Միաբանութեան վանակին երանգները ոսկեղջիւ թանկահին շապիկներով՝ խորանին դիմաց կազմեցին դպրաց դասը: Այլևս սկսած էր պատարագն ու կը յառաջէր արևելեան վեհութեամբ: Մինչ կը կարդացուէր Աւետարան՝ Ծիրանեգարը — Պատրիարքն ուղղութեամբ դէպ ամպիոն և «Հաւատամք»էն առաջ գեղեցիկ քարոզով մը բացատրեց ժողովրդեան՝ Աղեքսանդրիոյ Հայրապետին կենսասփիւռ եռանդն ու զործուէնութիւնը: Պարզեց Արիօսի աղանդոյն դէմ իր մղած մարտին նպատակը, անոր անվերս հոգին՝ որով արիոյեան կանգնեցաւ կրօնի, բարձրարարութեան քարոզելով հաւատքի ճշմարտութիւնները, արհամարհելով թշնամաց հակառակութիւնները՝ զրչով ու խօսքով:

Յետոյ խօսքերուն թիւը դարձուց Հայաստանի չարչարանքներուն, յուզեալ շեշտելով մը հրախիւնով ժողովրդեան մասնաւոր ուշադրութիւնը՝ հետեւեալ բառերով:

«Հոս կը տեսնէք հաւաքող Հայերը, որոնք իբր Արևելեան Եկեղեցւոյ որդիներ՝ փառաւորելու եկած են արևելքի այդ պահն»

Ժալի Սուրբը՝ որ տաճարիս մէջ կը հանգչի, Կ'ուզեմ անուանեալ զիրենք Մարտիրոս Ազգի զաւակներ, այն ազգին՝ որ թուրքերուն մղած բարբարոս հալածանքներուն միջոց՝ ցուցուց իր անշէջ հաւատքը ու բողոքածաւ սէրը կրօնքի համար. տալով մինչև իսկ երկնքին բիրտաւոր մարտիրոսներ: Անոնց անուր չարչարանքներուն ու զոհներուն արձագանգները տուին աշխարհի լրագրողները, և զուցէ ձեզմէ ամէնքը, Սիրեցեալ որդիք, պիտի չկարենան գաղափար ունենալ կատարուած խժոժութեանց: Ամէն դասակարգ օրինակելի հաւատք մը ցուցուց. եպիսկոպոս ու քահանայ, տղայ և աղջիկ կարծես կը մրցէին իրենց հաւատքին պայծառ ցուցադրութեանց մէջ: Այսպէս եպիսկոպոս մը կը թաղեն ողջ ողջ, հողէն դուրս թողլով միայն ձեռքերն ու գոլիքը, և կ'ըսեն հեծանքով «Օրհնէ ժողովուրդդ», և ապա քարերու տարափին տակ կը ծածկեն ամբողջ, Դարձեալ ուրիշ եպիսկոպոս մը կ'անակի վրայ պառկեցնելով կը կրակեն կուրծքը և սուրճ կ'եփեն վրան: Կը տեսնէք հոս, Միւրեցեալ որդիք, այս պատանիները (Եւստացի ակադրիկոսով մեր որդիները). ասոնց հասակակիցներէն հազարաւորներ զրկուած են իրենց անդամներէն. ոմանց կը պակսի ոտքը կամ ձեռքը, ուրիշներու՝ ականջը կամ քիթը. բայց կարող են ըսել ձեզ. Կորանցուցինք, այո, բայց չուրացանք հաւատքեան»:

Յետոյ յորդորեց ժողովուրդը որ բնաւ չզոհէ կրօնքի ճշմարտութիւնները մարդկային անկալութիւններու ու վերջացուց խօսքերը՝ լսեցնելով Առաքելոյն հրաւէրը Ս. Աթնաոսի բերնէն. «Նմանողք ինձ եղերուք, որպէս և ես Քրիստոսի»:

Պատարագը շարունակեց յետոյ իր հանդիսական քայլերը մինչև վերջ: Ու երբ ամենքն Աւանդատուն դարձան՝ հոն եկաւ Վսեմ. Պատրիարքը և յայտնեց շնորհակալութիւնները զորովալիք խօսքերով և օրհնեց:

Հ. Ղ. ՏԱՅԵԱՆ